XXII. évfolyam. Celldömölk, 1926. május [illegible] [illegible] szám. Ára [illegible] K.

KEMENESALJA

„FALU“ Országos Földmíves Szövetség hivatalos lapja.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ár: negyedévre 20.000 K, félévre 40.000 K, egész évre 80.000 K.
[illegible]

POLITIKAI LAP.
Felelős szerkesztő és kiadó:
DINKGREVE NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön, ide intézendők a szellemi részt illető közlemények hirdetések és mindennemű pénzillatékek.

Berzsenyi Dániel ünnepi szám.

1776—1926.

1926. Pünkösd napján.

„És mikor a pünkösd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt valának.“

Pünkösd, piros pünkösd napja! Isteni kegyelemből és szeretetből a szent lélekkel betöltött, a megihletett emberi léleknek eget kérő gyönyörü diadalmi ünnepe!

Majd kétezer esztendővel ezelőtt a tanitványok, akik Mesterükkel lélekben átélték a nagypénteki tragédia megrázó jeleneteit és felszabadultak a kétségbeesés és halál bilincseiből a husvéti nagyszerü üzenetre: »nincsen itt, feltámadott« — »mikoron a pünkösd napja eljött, mindnyájan *egy akarattal* együtt valának« — S bár lelkük előtt tisztán lobogott nagy, szent elhivatásuk érzele s bár hatalmas vágy és akarat égett szivükben, hogy az emberiséget részesévé tegyék az isteni szeretet és megváltás kegyelmének, mégis lelküket elfoghatta bizonyára nem egy pillanatban a kétkedés, csüggedés, az erőtlenség érzése, hogyan fogjanak hozzá a nagy munkához, hogyan hajtsák végre azt! De azért, mikor eljött a pünkösd napja, mindnyájan egy akarattal együtt valának.

»És lőn nagy hirtelenségből, az égből mintegy sebesen zugó szélnek zendülése és eltelé az egész házat. És megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek és üle mindenikre azok közül. És megtelének mindnyájan szentlélekkel és kezdenek szólni más nyelveken, amint a Lélek adta nékik.«

„A derék nem fél az idők mohától,
A koporsóból kitör és eget kér.“

És profétáltak és hirdették az Ur nagyszerü dolgait és zengő szavuk többé el nem némult, prófétai bátorságuk meg nem csappant s a tanitványokból apostolok lettek, a kereszténység apostolai, akik a kereszténység nagyszerü eszméinek elterjesztésével uj irányt szabtak az emberiség fejlődésének és boldogságának.

Pünkösd, piros pünkösd napja, te a szentlélekkel betöltött, megihletett, eget kérő emberi lélek gyönyörü diadalmi ünnepe!

Az isteni kegyelemnek megnyilatkozásai, az emberi lélek eget kérő fellángolásai megismétlődnek azóta is az emberiség és a nemzeték történetében.

A magyar nemzet történetének is meg van a maga pünkösdi korszaka. Mikor a török hódoltság, pártviszályok, vallásháboruk, a nemzeti önállóságért folytatott élet-halál harcok szomoru kálváriájának lépcsőfokai után az ország külső egységének husvéti megszületésével megindulhatot volna a nemzeti feltámadásnak, regenerációnak a munkája — akkor a sok nyomoruságon és küzdelmen enervált nemzet fiait megszállta a tespedés, tunyaság érzése, nemzeti szokásaiból kezdett kivetkőzni a magyar, elhanyagolta apái régi nemes erkölcseit, félredobta és felejteni kezdte zengő édes anyanyelvét.

És akkor elkövetkezett a magyar pünkösd. Mert akadtak tanitványok, akik nem felejtették el a historiai mult nagyszerü emlékeit, akik hüek maradtak a nemzeti érzéshez és eszméihez és akik dolgozni, tenni akartak erejüknöz képest a nemzetért s mert ezek mindnyájan »egy akarattal együtt valának« kitölte rájuk a magyar szent lélek: a nemzeti genius isteni erejét és lőn sebesen zugó szélnek zendülése mely eltelé az egész hazát és a nemzeti genius a lelkes tanitványokat apostolokká, magyar irókká, költőkké ihlette, akik el kezdtek tüzes nyelveken irni, költeni és szónokolni, amint a magyar lélek adta nekik szólniok és prófétáltak és megmutatták a célt és zengő szavuk többé el nem mult, prófétai bátorságuk meg nem csappant és rávezették a nemzetet az utra, amely a boldogulás és a nemzeti nagyság felé vezet.

Ennek a nagyszerü magyar pünkösdi korszaknak volt egyik hatalmas apostola a százötven évvel ezelőtt született Berzsenyi Dániel.

Soha nem volt a magyar nemzet nagyobb nyomoruságban, léte és fennállása soha nagyobb veszedelemben nem forgott, soha nagyobb szükség nem volt a magyar próféták és apostolok biztató szavára, mint ma, mikor sok joérzésü magyar ember is csak csüggedő vágyódással tekint egy szebb magyar jövő felé.

Azért ma, mikor eljött a pünkösd napja, legyünk *egy akarattal és együtt* mindannyian és figyeljünk fel a nagy magyar próféta Berzsenyi Dániel szavára, hogy az ő apostoli lelke kiragadjon benünket a köznapiság porából és csüggedő lelkünk megteljen az ő igéin hittel és erővel — és egy szebb, boldogabb magyar jövő reményével.

K. E.

Berzsenyihez.

Írta: **Ribó Zoltán dr.**

Prológus, Berzsenyi Dániel születésének 150-ik évi születési évfordulója alkalmából Celldömölkon május hó 9-én rendezett országos ünnepségen elmondotta:

Paukovics Kázmér.

„Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér!"
Tehozzád száll ma hálatelt énekünk
A mi ért e földön nékünk adtad
„Bölcs kezeid remekelt csudáit."

Téged dicsőít ma itt ez ünnep is,
A semmiségből életre hogy hívád
Berzsenyi szellemét, ki méltán
„Hirdeti nagy kezed alkotásit."

Isten! Te tudod, mennyire kell nekünk
Próféta, ostor, villám és vádoló
Lélek, ki egyre csak üzze és
Hajtsa előre csüggedő népünk!

Kezünk béklyóban, lábainkon bilincs,
Tövisek szivünkben s szent koronánkat,
Mint árva sasfészket a szélvész:
Önvétkünk a sárba hullani hagyta!

Nincs rózsás ligetunk... Csak tövis vesz körül,
Erdély bércei közt vádló homály borong,
Ellenség övezi Rákóczi hamvait
S ó' jaj! Nincs magyar Adria...!

Büszke szárnya szegett, ősmagyar sasnak is
S hol „nem rég az öröm vig dala harsogott."
Nagymagyarországon, — csak siralom tanyáz
S feldult romjain viperák...

Isten! Nézz le reánk! Nélküled elveszünk!
Nincs aki felrázzon álmaidból, magyar!
Nincs, aki ugy verjen, hogy fájjon a lélek!
S életet öntsön a holtba!

Előre láttad Berzsenyi a jövőt:
„Romlásnak indult hajdan erős magyar!"
Kit „lassu méreg, lassu halál emészt"
S ölbetett kézzel vár a csodára...

...Száz év előtt is látad a magyart,
Ne kérdezd most, hogy azóta mi lett?
A „rut sybarita vár" is szétesőben
S Enyészet árnya száll a hon felett!

Óh jöjj közénk és lánglelked dalával
Özd el innen a Halál angyalát.
Óh! tégy csudát és mutasd meg e népnek
A messze ködbe sülyedt Kanaant!

Mint Krisztus egykor korbácscsal kezében,
Ne türj itt kufárt, sem megalkuvót
S akik eladták a magyar jövőt,
Rettegve hallják a nagy indulót.

Mely milliók torkából tör elő,
Ha megnyil' egykor a niklai sir
És élére állsz a felkelő seregnek,
„Téged dicsőít Zenith és Nadir!"

Csak akkor éltél nem hiába s akkor
Álmodhatod tovább álmodat,
Ha ujra nagynak láthatod hazádat
S büszke parducnak a magyarokat.

Óh, hagyd ott siri éjjeled homályát
És jöjj közénk, a gyászba, könnybe le,
S tüzoszlopként vezessed népedet
Ez ingoványból uj élet fele...

Csak akkor szólhat ujra igy az ajkad,
Berzsenyi!: „Él még nemzetem Istene!"
S csak akkor áll majd „szeretett Hazánk,"
Ha itt minden lelkeddel lesz tele...

Isten! Add vissza nékünk hát e lelket!
Melyet magadból téptél egykoron,
Hadd legyen fényes árvaságunk éje
S szülessen népünk ujjá e napon! —

Elnöki megnyitó.

A Celldömölkön május hó 9-én megtartott országos Berzsenyi Dániel ünnepélyen elmondotta **Gyömöréy György** ny. miniszteri tanácsos.

Másfél szazad, történelmi nagy időkben gazdag 150 esztendő viharozott el hazánk felett, amióta a nagy magyar óda-költő, a mi szükebb hazánknak, a kies Kemenesaljának halhatatlan fia megszületett.

Mennyi aggodas, mennyi bánat, mennyi szenvedés emesztette azóta a magyar szíveket, mennyi könny, mennyi véres verítek és mennyi hősi vér aztatta azóta a magyar rögöket, Istenem, ki tudna azt megmondani.

És ennyi bánat, ennyi szenvedés, ennyi könny és ennyi kiömött hősi magyar vér nyomán talán kiderült már a magyar ég? Talán elszallt már felettünk a borulat s talán máp itt van a Berzsenyi Dániel és nagy társai által álmodott boldog magyar jövő? — Nem, tisztelt ünneplő közönség, még sötét felhők gomolyognak a magyar horizonon, még gyászfátyolt lenget a májusi szellő, még nem bontakoznak a titokzatos jövő ködös homályából egy boldog, Nagymagyarország körvonalai.

Ez még sem szabad, tisztelt ünneplő közönség, bármily sivár is, bármily szomorú is a magyar jelen, még sem szabad elesüggedünk s még sem szabad kétségbeesünk hazánk sorsa felett.

Mert ahogy a multban ez a szenvedéssel, könnyel és vérrel áztatott magyar föld kitermelte a maga nemes virágait, a maga Berzsenyi Dániel-jeit, épen ugy monnünk kell, hogy az isteni gondviseles most is kegyes lesz hozzánk s dus áldást ad nekünk nemes magyar virágokban, hazájukat önzetlenül szerető nagy férfiakban, akik kiemelik majd hazájukat gyászos sorsából és elvezetik nemzetüket a boldogság utjara.

Ebben a reményben és ezzel a fohász szal a Mindenhatóhoz nyitom meg a mai Berzsenyi ünnepélyt és hálás köszönetet mondok a m. kir. vallas és közoktatásügyi miniszter ur, a Magyar Tudomanyos Akadémia, a Szent István Akadémia, a Kisfaludy Társaság, a Petőfi Tarsaság, a győri Kisfaludy Kör és a soproni Frankenburg Irodalmi Kör kiküldötteinek, hogy megjelenésükkel ünnepélyünk fényét emelni voltak kegyesek és szivem egész melegével üdvözlöm a nagy költő itt megjelent leszármazott, unokáit, unokamenyét és dédunokáit és arra kérem őket, hogy vigyék magukkal Kemenesalja derék magyar népének szerető emlékezését nagy ősük haló poraihoz.

Berzsenyi Dániel

150 éves emlékünnepélyére.

Irta és elmondotta: **Tompa Kálmán** Celldömölön, a május 9-iki Berzsenyi ünnepségen.

„Romlásnak indult" nemzetünk korában
Élő, lánglelkü költőnk, Berzsenyi!
Ki itt születtél ős Dunántul földjén
Hol Róma hajdan lábát megveti!
De mig a gőgös Cézárok hatalma
Nem ismer mást, csak korbácsot, rabot,
Te már a tenger vér szerezte földön,
Büszkén köszöntéd a kelő napot!

Százötven éve! Ős Kemenesalja!
Te százszor áldott, büszke, ősi föld!
Hol nagy szülötted, bár még zsenge ifju,
Lelkében izzó dalos vágyat ölt!
S még két idegen világnak nyelvéért
Rajong, amint sok müve erre vall,
Hogy lelke tisztul, önmaga belátja,
Hogy legzengőbb nyelv mégis a magyar!

Igét hirdetni: szent, magasztos eszme!
Igét! mely Hit és Honnal összeforr,
S legyen tavasz bár, vagy lombfosztó ősszel
Lélekben, ajkon egy eszme honol.
Egy eszme zug a völgyek s bérceken át,
Egy eszme dörgi földünknek jogát:
Hogy aki itt él e darabka földön,
Magyar ajakkal zengje meg honát.

Magyar ajakkal zengő magyar nyelvvel,
Oh hol van ennél szebb és ékesebb?
Hol zeng az Isten szó ugy más nemzetnél
És a Hadurnál hol félelmesebb
S hol zeng oly lágyan és olyan dörögve,
Más nemzet nyelvén: szerelem s harag?
A fejedelmét mely nép üdvözölte
Királynak ugy, mint mi az ég alatt?

Más nemzetnek nyelve is magasztos,
A francia, vagy angol, vagy olasz.
De egyiken sem zeng oly csodásan
Mint magyar ajkon, ha jön a tavasz!
A tél riasztó, nyár heve megperzsel,
Ősz elmulásan megsajog szivünk.
Nagyok lehettek az idegen nyelvvel.
De legdicsőbb kis magyar nemzetünk!

Legyünk bár árvák, koldusok, szegények
S a sorsunk üzhet véges-végtelen.
De ennek a szent ezeréves népnek
Legzengőbb nyelve földön, tengeren.
E nyelv eget kér! Onnan vette mázát,
Hevét, a szinét, dörgő erejét
S azt nem adjátok vissza semmi nyelven,
Bejárhatjátok a föld kerekét!

És ezt a nyelvet, ezt az ősi nyelvet
Akarják most is sárba tiprani
És ezt a vért, mely forró és piros még,
Akarják velünk mind kiirtani!
E vért, ez ősi, tiszta, szent magyar vért,
Mely lángra gyulva, el sem oltható...
És nem is lesz, mig fent a Kárpát bércén
Magyar költőké lesz a riadó!

Magyar költőké! Olyan, mint Te voltál
Te, zengő nyelvünk bátor harcosa!
Ki megtévesztett, sülyedő fajodnak
Daloddal voltál sujtó ostora!
Ki óre voltál imádott hazádnak,
Szikrázva szórva szét villámaid
S harsogva zengted, midőn győzve jöttek
Megvédve annak szent határait.

Magyar langlélek! Multunk disze, fénye!
Te, ős Dunántul fénylő csillaga,
Kit másfélszazad mérföldköve hirdet
S hirdetni fog még sok-sok százada!
Idéz a lelkünk! Lásd a szikkadt multat,
De lásd az ádáz, észbontó Jelent...
A csonka hont, a vérbefult tejutat
S Kárpát bércen a rabló idegent!

Hazádon, melyért a Te erős lelked
Harcokba vágyott, rablóhad tanyaz:
Arad, Nagyvárad, ős kineses Kolozsvár
És büszke Erdély sybarita váz!
Pozsony, Komarom, Kassa és Szabadka,
Hitvány gazokuak lett az otthona.
S mi állunk tétlen, összetett kezekkel;
Nincs a magyarnak szikla cédrusa!

S ha tudnád, tudnád! Óh de jobb talán igy
Te langlélek, hogy meg sohsem tudod,
Hogy korcs hitvánnyá aljasult e nemzet,
Mely árulót szült, árulót hozott!
Ha tudnád, tudnád! Sirodból kikelnél
S zokogva néznéd megrabolt hazád,
S ököllel vernéd ki e büszke honból,
A ránktörő cseh és oláh bandiát

Ha tudnád, tudnád! Óh de jobb talán igy,
Ne tudd ezt meg te langlélek soha!
Szent ünnep ez ma ős Kemenesalján
S oltár a föld, hol lábaid nyoma.
Oltár a föld és templom minden kis hely
Ahol te jártal s felcsengett dalod —
Mert vannak még és lesznek a jövőben
Kik ős hazánkat vissza fogják vivni
S ezek lesznek a magyar Krisztusok!

A Magy. Tud. Akadémia és a Kisfaludy Társ. üdvözlete.

Celldömölkön május 9-én megtartott Berzsenyi Daniel unrepélyen elmondotta: **dr. Papp Ferenc,** a M. Tud. Akadémia és a Kisfaludy Tarsaság tagja.

Mélyen tisztelt ünnepiő közönség!

Nemzeti müveltségünk felszentelt templomaiban: a Magyar Tudományos Akadémiaban és a Kisfaludy Társaságban mindig a legbensőbb tisztelet fénye ragyogta körül Berzsenyi Dániel költői egyéniséget. Homlokára a legszebb babérkoszorut a Magyar Tudományos Akadémia fonta, mikor első tagjai közé választotta. A legmeghatóbb ciprusságat is az Akadémia tette a költő sirjára, mikor eszményi lelkü szónokával, Kölcsey Ferenccel mondatott róla emlékbeszédet. 1860-ban pedig a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság tagjai vezették a nemzeti zarándoklatot Niklára s a magyar nemzet élni akarásának hangoztatásával országos jelentőséget adtak a Berzsenyi-unnepnek. Mindkét irodalmi örseregünk a legoszin-

lébb hódolatát küldi a mai ünnepre is, hol Berzsenyi Dániel születésének százötvenedik fordulóján a költészet varázsa alatt Vasvármegye hajtja meg nemes lobogóját a szellemi nagyság előtt.

Az idő távolából még győzelmesebben bontakozik ki előttünk Berzsenyi költői egyéniségének tulajdonképeni tartalma. A világot kormányzó hatalomnak földre küldött szikrája volt ő, igazi költő, kinek tekintete áthatott a látszaton s a dolgok valóját tárta fel.

Előtte és utána hány szem látta már a Ságnak hófuvatos vagy sötét tetejét? De senki sem tudta gyönyörű vidékünknek, Kemenesaljának lelkét, a vonalak és szinek bűvös összhangját oly teljesen kifejezni a költészet hatalmával, mint ő. Nemzeti összeomlásainkban is valójában a világfejlődés mozzanatát, a századok érckezének rombolva alkotó munkáját csodálta s prófétai ihlettel hirdette hanyatló nemzetének az emelkedés egyetlen alapját: a tiszta erkölcsöt. S minél inkább befellegezte kedélyét a mulandóság eszmélye, annál ellenállhatatlanabb erővel ragadta meg egész gondolat és érzésvilágát minden földi változáson tul az örök valóság, a végtelenség ura, Isten. A klasszikus költői formák, a merész, sokszor képzeletet kápráztató nyelv Berzsenyi költészetének jellemző elemei ugyan, de igazi mozgatója mégis az az olthatatlan szenvedélyes vágy, mely az emberi élet értelmét s a mindenség titkát kutatja.

Mint a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság képviselője mélységes tisztelettel hajlom meg Berzsenyi Dánielnek, a költő-vatesnek szelleme előtt, ki az emberiség örökkévaló eszményei felé forditotta nemzetének tekintetét. Szivem melegével köszöntöm egyuttal szülőföldemnek, Vasvármegyének nemes közönségét is, mely nemességének legfényesebb jelét épen a költői lángelméjének tiszteletével adta.

Te pedig megdicsőült nagy lélek, szólj hozzánk szellemajkakkal, tárd ki előttünk költészetednek minden értékét, hogy lássuk az emberi törekvésben az isteni akaratot, a mulandóban az örökkévalót! S amint egykor megállitottad a romlásnak indult magyart, a sülyedés szélén, emeld fel most is porba sujtott nemzetedet, hogy ébredjen saját erejének tudatára s tudjon hinni magasabb világtörténeti hivatásában! Hass, alkoss, munkálj tovább szülővármegyéd büszkeségére, a magyar nemzet boldogságára, Isten dicsőségére!

Szózat Berzsenyihez.

Irta és elmondotta Celldömölkön, május 9-én megtartott Berzsenyi Dániel ünnepélyen **Dr. Giay Frigyes.**

Áldott legyen; százszor áldott a szent neved,
Te ércbe öntött magyar lelkiismeret,
Ki ostoroddal végig vertél népeden,
Halálba ringó álmából hogy ébredjen,
Ki ránk olvastad bűneink
Nagy mennydörögve: Berzsenyink!
Emlékednek áldozni gyültünk ma köréd,
Mikor mindenki ellenünk,
S létünkre törő végzetünk
Belénk mártotta a fájdalmak hét törét.
S koldusmezben ránk ismersz-e még?!
S tovább is rongyolódunk — félek,
De rajtunk még az ősi bélyeg:
Párduc szülöttje nem nyulnemzedék.
Szent ajkad néma, nincs hozzánk szavad,
Bocsánatod remélnünk sem szabad?...
Óh, szólalj meg! — Csordultig a pohár,
Magyared ismét Golgotára jár.
Emeld ránk áldó érckarod,
Vagy sujts le ránk, ha akarod.
Hibánk — igaz — ma is van elég,
De azért arcunk pirban még sem ég.
Mert Hidd el, nem vagyunk rut sybarita váz:
Sabác-Doberdó pokla mindent magyaráz.
Ki korholónk valál, nyujts bekülő kezet!
Mely rengetegből a tisztásra kivezet!
Biztass! — Nagypéntekünkre jön nagyszombatunk,
Elődjeink sok vétkeért,
Fizetjük most a drága bért,
S ha elveszünk: megváltó Krisztusként halunk.
Oh, halljátok csak! Megnyilik az érczajk.
Nemnont szólaltatnak reménysugarak!
Halljátok-e mit mond?!...
— „Most félre gyáva gond!
Hogy csuf veréb ugrál törött sasszárnyadon,
E sajgó fájdalmadra irként mondhatom,
Csak türd, lesz még magasba vivő szárnyad ép,
A kis csiripelőknek készül már a lép,
S megsughatom, mit ott fenn tudnak már,
Kibővül majd a szük magyar határ.
Irnak részedre már aranylapot,
Milyent Istentől egy nép sem kapott;
Egy uj Samsonról szol majdan az ének,
— Ily hősről nem hallottak még a vének
O megjavitja majd a bibliát,
Mert ráküldhettek bárhány Delilát,
bár ezer éven át
Nyirbálták a haját...
Egyszer egy csonka véres kardot fölkapott,
S a ma diadalittas filiszteusok
Kinszenvedésekért bizony még ez se sok,
Nem láttak többé felkelő napot."
Veronika kendője mindenik szavad.
Letörli, mi arcunkra véres köny szakadt.
Térdet, fejet hajtunk előtted megalázva,
S hogy hálánkat irántad Isten-ember lássa:
Csókoljuk ostorod a szivünkre téve a kezünk,
Hogy napkeletig virrasztunk, igéretet teszünk!

A próféta költő.

Irta: **Kapi Béla**, dunántuli ev. püspök.

A Szombathelyi Protestáns Kör 1926. május hó 7-én rendezett Berzsenyi Dániel emlékünnepén elmondott ünnepi beszéd.

Május 7-ik napja napsugaras koronát rajzol, avagy áldásthozó esőt hullat egy egyszerű vasvármegyei falusi kuriára, amelynek szükvágasu, kitárt ablakán 150 évvel ezelőtt gyenge gyermeksirás zendült bele a jókedvü cinkék és vidáman fütyölő rigók tavaszi orchesterébe.

Uj hang a magyar földön.

Megcsendülő isteni rendelkezés egy emberi lélek mélyén.

Mikor az egyház szolgája bejegyezte az uj életet a zörgős levelü matrikulába, akkor Isten felkében már égett a felőle való elvégzés és szent keze tüzes fáklyarónnal beégette nevét a nemzet jövendőjének hét pecséttel lezárt könyvébe. Az igéretek és nagy titkok lonccal befutott, galagonyabokorral befutott tündérvarában már öntudatlanul szunnyad az elvarázsolt királyfi. Csak a muzsa és a nemzet csókjának kell a homlokára hullania, hogy életre keljen a benne elrejtett ezer szépség, erő és alkotó vágy, hogy szunnyadó álmukból életre ébredjenek az egész nemzetet megrázó hatalmas melodiák.

150 évvel ezelőtt Berzsenyi Dániel belép az életbe és a nemzet históriájába. Ezen a napon az ég megint lehajol a magyar földre és egy ragyogó isteni gondolat kigyulad egy magyar költő lelkében.

Külső életkereteit két esztendő jelzi: született 1776. május 7-en, meghalt 1836. február 14-én. Fehér vitorlás élethajója a vasmegyei Egyházashetyéről indul el, kemenesaljai szél dagasztja vitorláit Kemenessömjénben, azután a somogymegyei Niklán köt ki, ahol végül végső révpartra érkezik.

Egyszerü külső vonalak között egyszerü életállomások huzódnak meg. Olyanok, mint a hófehérre épitett, gömbákácokkal szegett, piros fedelü állomásépületek. Zörögve csörögve, vagy sima nesztelenséggel átsiklik rajtuk az élet vonata. Megáll röpke mulasu pillanatokra, azután egy benyomással, egy emlékkel, egy észrevehetetlen inditással gazdagodva lassan tovább megy, mint egy bucsuzásra integető elemelt kéz, csak a házikó fehér homloka világit a messze távolodó utvonalon. És mégis ezeken az igénytelen életstációkon is találunk olyan jelentős mozzanatokat, melyek az ember egyénisége kiformálásánál közremunkálkodnak.

Berzsenyi Dániel vidám gyermekkora 14 évig tart. Serdülő gyermekkorában kerül az ősi soproni lyceumba, melynek vakolathullató falára közel kétszázötven esztendő hagyománya tekint reá. Renitenskedő, hanyag diák. Testi, lelki fejlettsége négy esztendővel megelőzi diákpajtásait. Ez az érettségkülömbség mindig kedvezőtlen légkört teremt a szabadságot, önállóságot kereső léleknek. Nem is gyötrődik a keserü studiumok tanulásában, csak gyors felfogásu figyelő eszével, hirtelen kapásu fülével tanul, nem pedig leckét mondogató szorgalmatos tanulással. Csakhamar kinő osztálya padjából, mint ahogyan a magas növésü érett diák virtust és auktoritást képvisel az egy fejjel kisebbekkel szemben. A ponzichter negyedben kemény ököllel ő képviseli a magyarságot, sőt néhány nemetet meg is fürdet a Tómalom vizében. Tanárai szurós tekintettel nézik magaviseletét. Mikor azután évek mulva apja visszaviszi, kemény vonásokkal beirják neve mellé: mores non probavit. De azért kettőt magával visz a régi egyházashetyei kuriába: a klasszikusok szeretetét és azt a képet, ahogy a szelid lelkü Kiss János az első önképző és irodalmi egyesület, a Magyar Társaság fundamentumait lerakja.

Alighogy hazaér a 18 éves ifju, életutjára két sötét árnyék borul. Az egyik az édesanyja sirhalma, a másik az édesapja megkeseredett, zárkózott egyénisége. Kivesz a házból a női sziv áldott verőfénye. Elhamvad a gyengédség, hüség, megbocsátó és imádkozó anyai szeretet s mint ravatalgyertyák kormos füstfátyola megmarad a szobák falai közt a hitves és anyanélküliség komorsága. Az édesapja arcán megkeményednek a mélyredős vonások, ajkáról lefonnyad a mosolygás, ismeretlen idegenné válik az életöröm. Kuriáját mustrálgatja, birtokát járogatja, pörlekedik, morgolódik, otthon pipafüst gomolygásában Senecát olvasgatja, de a fia lelkét, vágyait, életeindulásait meg nem érti. Muló esztendők sem hozzák közelebb, inkább tavolabb taszitják a két emberlelket. Két erős, makacs, kemény egyéniség; az egyik csak parancsolni tud, a másik csak engedelmeskedni nem tud; az egyik a megkeményedett tradiciók földén veti meg a lábat, a másik magasra emeli fejét és a szél szárnyai alatt szunnyadó vihar felé forditja arcát; az egyik ősz fürtü mult, a másik gesztenyehaju jövendő. Életkorok, felfogások, egyéniségek és életnézetek kerülnek egymással szembe. Nézeteltérések fojtogatják a nap nyugalmát. Állandó idegenség fagyasztja a lelket. Vitázásban szikrázik a lelkük, mint hősi tusában csattogó két acélpenge.

A fiatal Berzsenyi Dániel elhagyja a szülői házat. De fejlődő egyéniségére két sötét árny borul: az édesanyja sirhalma és az édesapja fiát meg nem értő komor zárkózottsága.

Még egy fájdalmat visz magával: Perlaky Judit bájos emlékét. A dömölki parochia rácsos kapujában áll a virágos barackággal küldi szive lovagjának szive üzenetét. De a barackág minden virágszirma alápereg a csalódás porába.

1798 ban Berzsenyi Dániel elhagyja szülői otthonát. Megnősül, Kemenessömjénbe megy. Boldog családi életében megnyugszik. Lelke kivirágzik. Két vágyódás emészti szivét: az elzálogositott ősi birtok után való vágyódás és a költészet muzsájának szolgálása. 1803 ban a szelidlelkü Kiss János felfedezi a költőt. Az igazság erejében s a költői szépség fenségében mámoros örömmel olvassa a hatalmas strófákat: Romlásnak indult hajdan erős magyar! Sietve küldi a felfedezett remekművet a magyar irodalom főpapjának: Kazinczynak, ki boldog örömmel öleli keblére a magyar költészet uj dicsőségét.

A külső életstációkban immár kevés a változás. 1808 ban kiváltja az ősi birtokot s Niklára költözik. Itt él a költő lelke hánykolódó érzelemhangulataiban, tanulmányoz, versel, reménykedik, kétségbeesik. Felemelkedik a tekintély zenitjére. Nevét koszoruval övezi a hir és baberágakat hoz feléje a hála. Átmegy a buskomorság nehéz tisztitótüzén

de betegségében is megtanul hinni nemzete jövőjében.

Az utolsó stáció 1836. február hó 14. Ekkor repül el halhatatlan lelke az örökkévalóságba.

Ezek a külső életkörülmények formálják ki Berzsenyi Dániel egyéniségét.

De költői egyéniségének és költészetének elhatározó jellemvonásait egy mindennél hatalmasabb tényező adja meg: a magyar nemzet. Akkor lesz igazi költő és akkor lesz a magyar halhatatlanság jegyese, amikor lelki világába sápadt arcával, megvérzett szivével belép a magyar nemzet.

Egy haldokló nemzet. Amit felőle határoztak, az halálos itélet. Amit önmaga felől végzett, az maga a halál.

Állami önállóságát régen megcsufolta a bécsi beolvasztó politika. Legjobbjai leszorultak az államvezetés kormánypadjáról, nagy nevek csillogtatói szolgalelkü végrehajtó kezek csupán, vagy helyi hatalom büszke hordozói. És nem veszik észre, vagy nem akarják észrevenni, hogy a halálos itélet végrehajtása történik körülöttük, vagy talán annak végrehajtásánál ők maguk is segédkeznek.

Kihal a lelkekből a nemzet önállóságának, a nemzet méltóságának gondolata. Nincs Nemzeti aspiráció, hiányzik az önállósághoz felemelő lendület, meghal a nemzet történelmi küldetésébe vetett hit. Felfüggesztik a magyar alkotmányt. A nemzet szabadsága és önállósága — mint siralomházba vetett gonosztevő — utolsó óráit tengeti.

Ebben a ravatalos időszakban hajbókoló főnemesek udvarolnak a császár bécsi udvarában. Önön érdekükért elfelejtik hazájukat, önző érvényesülésért feláldozzák nemzetük legszentebb értékeit. Avagy élnek üresszivü, kiszaradt, tartalmatlan életet s idegen országok földjén, idegen nyelven beszélve, idegen érzéssel szivükben közönyösen nézik saját nemzetük végzetének beteljesését.

Ezen korszak történetirója megrázó mozaikképekben állitja szemünk elé a nemzet gyászos sorsát.

Cserei Miklós irja Kazinczynak: nem a német miniszterek rontják a magyart, hanem a rossz magyarok!

Horvát István ökölbeszoritott kezekkel felkiált: magyarnak magyar a farkasa!

Az erőszak, ravaszság és nemzet iránti hütlenség eme gyászos időszakában irja gróf *Dessewffy József* Kazinczynak: »nem tudom min csudálkozzam jobban, azon-e, hogy sanyargatóink nem unták még el a sanyargatást, vagy pedig örökös elaljasodásunkon«.

Széchenyi István lelkéből kicsurran a humorba fojtott keserűség. Végrendeletében meghagyja, hogy a család egy tagját mindig Tamásnak kereszteljék, hogy ne higyjen a németnek, egyet pedig Jóbnak, hogy el tudja viselni a német által reánkmért csapásokat.

De azért minden kivülről jövő nyomoruságnál fájóbb volt a magyar hüségtagadás, a nemzet önérzetéből, erkölcséből való hitvány kivetkőződés.

És milyen fájdalmas képet mutat a nemzet müveltsége. Magyar mágnások nem tudnak magyarul. Francia és német szó a müveltség és előkelőség bizonysága. A nemesség és polgárság müveltsége is nagyon hiányos. Saját hazájuk sorsát sem ismerik. Mintha sötétségben járó világtalanok lennének, kettős éjszakában járnak, a tudatlanság és közönyösség éjszakájában. Az országos politika egészen távolesik a kisebb emberektől. A nemzet életében beállott történelmi változásokat nem veszik észre, az azzal járó katasztrófális veszedelmeket nem látják. Legfeljebb a vármegyei élet hozza pezsgésbe a kedélyeket, de ez is csak ritkán terjed tul a rendi jogok védelmén. Az általános müveltségről pedig keserüen irja Kazinczy: a falusi diskussió rendesen arról szól, hogy a sárga kopó jobb-e, vagy a fekete?

Mikor a nemzet sötéten közeledő végzete ólomsullyal nehezedik a nemzet hü fiaira és segitő munkatársakat keresne nemzetmentő munkájukhoz, ahhoz a munkához, mely a magyar nemzetet a saját nemzetisége, saját nyelve által akarja megmenteni a históriának, a tehetetlenség és szegénység kemény satujába ütközik. 1809. február hó 7-én ezeket az adatokat jegyzi naplójába *Horvát István*: »Összeszámláltuk nemzetünknek tehetősebb birtokosait s nem találtunk egyet is közülök, kiben mind a sziv, mind az ész, mind a hazafiság, mind a tehetség jelen lett volna, mely magának a közjónak előmozditására megkivántatnék. Ebből is látjuk, mely igen kifogytak a magyarság közül az valóban nagy emberek. Élünk még, de valóban ugy élünk, mint aki nem tudja, mi végett él. Csak egy-két csepp lappang ereinkben az igazi magyar vérből. Pedig elégséges volt-e akkoron, midőn Árpád s egyéb őseink a szabadságot akár behozták, akár fenntartották? Az elfajult fa nem hoz nemes gyümölcsöket; a félénk nyul nem vihet véghez oroszláni tetteket!« (L. ezeket az adatokat Grünvald B.: Régi magyarság c. müvében.)

Ez a XVIII. század első két évtizedének a képe. A nemzet eme szomoru sorsa lesz Berzsenyi Dániel költői egyeniségének leghatalmasabb formálója.

Könnyektől barázdált, elhervadt arcával belép szobájába a nemzet gyászba öltözött géniusza. Szembe ül vele az asztalhoz és szemébe mélyeszti halálosan szomoru tekintetét. Akárhova megy, szótlanul követi. Mellette áll, amikor a Sághegy lapos tetején havas viharral veréti homlokát. Azután halkan nyomában jár, amikor a somogyi homokos ugart rójja. Ha éjszaka hirtelen felriad álmából s belemered a vaksötét éjszakába, akkor is ez a halálosan bus, nagyszemü sápadt arc hajol föléje. Mikor lelkének szárnya nő és hatalmas gondolatai forrongva keresik a költői formát, akkor is eléje tartja véres szivét: ide már ad tolladat!...

Lelkéről lehalványodnak az idegen költők külső szinhatásai. Letörlődik a beteges német szentimentalizmus és a klasszikus költészet emlőin lelke határozott, férfias karaktert kap. Talán még Horatius óda-mintáira függeszti tekintetét, még a görög-római mithosok szines csodáktól tarka rege világát járja, de már magyar mező vadvirágos illatát hozza feléje a szellő. Mámoros lesz lelke a magyar föld lehelletétől, a magyar történelmi hagyomány csókjától s szive ajtaját megzörgeti a saját szégyene alatt leroskadt magyar nép fojtott nyögésü jajszava.

Ekkor születik meg Berzsenyi Dániel másodszor a halhatatlanság számára. Először megszületett, mikor a muzsa ráleheIte költőavató csókját és most másodszor, mikor halálra itélt, megalázott nemzete szivéből ráhullott szivére egy égető vércsepp. Ettől a vércsepptől megindulnak lelke rejtett forrásai és felbugyognak belőle a magyar költészet életteremtő, magyar jellemet nevelő tiszta vizei. Ezüstcsengésü hullámokban hömpölyög ez a tiszta életviz és magával viszi a nemzetmentés, a jövendő dicsőség biztató igéreteit, avagy az elbukás, a nemzettragédia, rettenetes próféciáját.

Igy alakul ki Berzsenyi Dániel költői egyénisége. Mintha a messze vidék uralta lapos Sághegy tetején mozdulatlanul állana, mint a nemzeti jövendő ércbe öntött prófétája. Tragédiát sejtő fenséges komorság ömlik el arcán. Szemeiben a keresztet hordozott igazságlátók szomoru tuzlángolása. Kinyujtott karja mozdulásában pedig az élni akarásra korbácsolt nemzet felett megnyilatkozó felső energia.

Olyan hatalmas erővel bontakozik ki előttünk ez a prófétai szoborkép, hogy egyéniségének minden más vonása idegenül lepereg róla. Hiába találunk szerelmi lirájában, bölcselmi költeményei, költői levelei közt kedveset és értékeset, azért mégis örökkén ugy látjuk, amint nagy mozdulatlanságban a Sághegy tetején áll s prófétai lelkével vigyázza nemzete jövendőjét.

Költészetének egyetlen tengelye: a nemzet szeretete. Megérzi, hogy a történelem nagy válságaiban nem elég a vértől áztatott drága történelmi emlékekkel megszentelt ősi hazai föld szeretetének követelése, ilyenkor a nemzet igaz szeretetére, a nemzeti közösség kiépitésére és annak eleven szolgálására van szükség. A nemzettől függ a haza sorsa. Ha meg akarjuk menteni a veszélybe döntött, halálra itélt hazát, akkor ébresszük fel a nemzetben nemzeti és erkölcsi értékeit, mert megdönthetetlen történelmi igazság rejlik abban, hogy csak müvelt, erkölcsös, saját nemzeti egyéniségében kiépült nemzetnek van joga az élethez és hazához. A nemzet- és a hazaszeretetnek tehát két fundamentalis alapja van: a nemzeti egyéniség és a tiszta erkölcs.

Akarod, hogy a magyar éljen, akarod, hogy tetszhalálából feléledve uj dicsőséggel gazdagitsa multja történelmét, akkor légy magyar s magadban és önmagadon kivül tégy magyarra mindent és mideneket. Magyar nyelv zendüljön az ajkakon, bölcső felett magyar dal duruzsoljon, a társas élet komoly avagy tréfás beszédeiben magyar szó hangozzék, országgyülésen, vármegyeházakban, politikai tanácskozásokban, irodalmi és költői müvekben magyar szó ruhájába öltözködjék a magyar gondolat. Magyar legyen a magyar erkölcs is. Egyenes, mint a napsugár, kemény, mint az acél. A lélek hófehérségében, a jellem makulátlanságában kristályosodjék ki a nemzet erkölcsi habitusa. Ennek a jellemnek legfőbb ékessége pedig az legyen, hogy a magyar ember a nemzetet édesanyjának érzi: szereti, imádja, lelkével öleli, szive verésével táplálja, két erős karjával védelmezi. A nemzet becsületét azonositja saját becsületével, sorsát föléje helyezi saját sorsának s megérti a mélységes dönthetetlen igazságot: tartozol nemzetednek, mindennel nemzetednek tartozol s végig felelős vagy nemzetedért!... Nemcsak a jellem belső karakteréből, de még a könnyü életszokások szintarka szőnyegéből sem szabad kivesznie a nemzeti karakter erős nemzeti fonalának. Maradjon a magyar öltözetében, táncában, borongva vidám mulatozásában is magyar. A nemzeti sajátosság teszi nemzetté a népet, ez ad neki életjogot és történelmi hivatást.

Nem tenger, nem egyéb helyzet alkotá
A nagy népeket és nagy birodalmakat:
Minden nép, *ha javát ismeri*, nagy, szabad,
S boldog minden időn és helyen.

A nép hogyha szabad s virtusi nincsenek,
Gyermek, mely kezében kést s üszököt visel,
S egy rut törpe, gigász-karddal: az éget, öl,
Ez vázkép s kacagást okoz.

(gróf Teleki Lászlóhoz.)

Ne legyen a magyar balgatag gyermek. Ismerje meg javát, épitse ki önmagát s becsülje meg mindazt, mi őt magyarrá teszi.

A nemzeti élet második fundamentalis alapját Berzsenyi Dániel az erkölcsben látja. Ez az emberi élet igazi alapja. És ezen sarkallik a nemzet élete is. Szállóigévé vált az ő történetfilozófiai igazsága: Minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába görbed.

Berzsenyi Dániel egész lelki világa s költői hitvallásának teljessége természetessé teszik, hogy ezt a sulyos világnézeti megállapitást a nemzeti közélet moráljára értelmezzük. Egyformán alkalmazzuk a politikai, gazdasági, kulturális élet mindazon köreire, melyekben a nemzeti közerkölcs megnyilatkozik.

De Berzsenyi Dániel ezt az alapigazságot konkretizálja az egyes emberre is. A nemzet erkölcse az emberek erkölcsi értékétől függ. Az egyes ember erkölcsi emelkedettsége pedig nem merül ki a tiszta erkölcsös egyéni élet élésében, hanem emelkedik annak megfelelően, hogy az ember mennyi erkölcsi értékkel, mennyi munkaerővel, mennyi nemes áldozattal ajándékozza meg nemzetét. Lelkiismeretrázó örök kérdés: mit adsz nemzetednek, mit teszel nemzetedért?

Nézd: az igaz virtus feáldozza magát
S nem kéri senkitől érdeme jutalmát,
Mert azt magában érzi.
A kajnok mosolygva rohan a halál...

Ha pénzt akar megtakaritani, mielőtt ruhakelmeszükségletét beszerzi, okvetlen nézze meg
Balog Jenő Pápa Kossuth Lajos-u. 17. sz. alatt dusan felszerelt férfi és női szövet, mosó és vászonáru raktárában felhalmozott ujdonságokat. Megtekintés vételkényszer nélkül.

Hogy vére gyümölcsöt teremjen honának
[illegible] örömmel végzi.

[illegible], kebléből szivét kiszakasztja,
[illegible] halak közök nérvad árodiatja,
[illegible]jét mely gond emészti.
[illegible]matlan szemei mécseknél virradnak,
Kizárja örömét a ragyogó napnak:
Az áldást ugy terjeszti. (Kishez.)

Berzsenyi Dániel az emberi nagyság mértékét a nemzetért való dolgozásban látja. Önérdekük kicsiny földén százezerszámra élnek a földturkáló törpék, a magukba szerelmesedett önző életkufárok, kik csupán önmagukért élnek. Életükben is alig hogy élnek. Haláluknal pedig végleg megsemmisülnek. De ott vannak a magasba tekintők, a nagyok, kik önzetlen szolgálják a nemzetet és vagyont, erőt, életet örömmel áldoznak oltárára. Ezeké a babérkoszoruzta élet és dicsőség.

A nagyratermett áldozatokban él.
[illegible].
A századok bus omladékán
Állva marad s az örök tűnésnek
Fennen parancsol s megtöri a halált.
Közielkeket fejt a buta semmiség,
A Tartarus mély tengerébe
S hiröket s nevöket kitörli.
(gróf Festetics Lászlóhoz.)

avagy nem ment-e át a szájról-szájra szálló köztudatba az a néhány strófa, mellyel Berzsenyi Dániel felsőbüki NagyPált köszöntötte

A közembernek neve vész magával;
Kincs, kevély márványpalotak homalyba
Dőlnek, elmulnak s heverő urakoak
Hire enyészik
A derék nem fél az idők mohától,
A koporsóból kitör és eget kér,
S érdemét a jók, nemesek s jövendő
Századok áldják.

A történelmi viszonyok magyarázzak, hogy a magyar főurak nemzeti hivatásáról külön is szól. Szükség is volt erre, hiszen egy történetiró tanusága szerint: »a magyar mágnások rendje abban a korszakban megszűnik a nemzeti élet tényezője lenni«.

Fájón panaszolja az idegenben élő főurak hazaelhagyását, az itthonlevőket pedig dicsérőszóval, intéssel figyelmezteti honfiui kötelességeikre.

Gróf Festetics Györgyhöz irja:

Akkor irigylem fejedelmi kincsed,
Amidőn áldó kezeid kiszórják,
Akkor óh akkor vetekedve törnék,
Véled az égre.

Az Eszterházy Miklós herceghez intézett intése minden magyar mágnásnak szól:

Téged hatalmas herceg az Istenek
Főpolcra tettek: veridet segéld!
Vidd a dicsőség templomához!
S ajtaja zára lehull előtted!

Berzsenyi olvasása közben sokszor tulzottnak éreztem a főurakat körülhemjénező magasztalásokat. A költő férfias karaktere rovására irtam ezen jelenséget, hiszen az arisztokrata osztály ebben az időben kemény vádat érdemelt, nem pedig magasztalást. De ekkor kezembe került Berzsenyinek Kazinczihoz irott levele, melyben egy komoly vallomást tesz.

»Ne ugy nézd ezen ódát, irja Kazinczynak, mint költői művet, vagy valami hizelkedést, hanem mint hazafiui áldozatot, amelylyel én a leghatalmasabb magyart a poézis fátyolában az ő legszentebb hazafiui kötelességeire figyelmeztetem és a magyar muzsak nevében előtte leborulok. Ez az én legszentebb ódám! Tekintsd meg azt kérlek még egyszer ezen szempontból és látni fogod, hogy az nem hizelgés, hanem igen finom s alattomos szemrehányás.«

Ha kell, szeges korbács kiméletlen suhogtatásával, ha pedig célravezetőbbnek látszik a kérés és dicséret babérágának szelid simogatásával toborozza táborba a nemzet munkás fiait. Égő honszerelme varázsvesszejével megérinti milliók lelkét: ébredjetek! Megérinti milliók kiszikkadt, üres szivét: gyuljatok szent honszerelemre és teljesitsétek a nemzet iránti kötelességeitekel!

Hiányos lenne Berzsenyi Dániel költői egyéniségének rajza, ha megvilágitatlanul hagynám világnézetének vallaserkölcsi vonalait. Egy kristályos, mélyen vallásos lélek lép elénk. Szivét csak tiszta érzés dobogtatja, ajkán csak tiszta gondolatot önt költői formába. Élete és tehetsége Istenadta drága kincs, nem kényre-kedvre, prédára odavetett [illegible] az óceán, mint egy sohajtast az orkán,« eltemethet az enyészet. Visszaadunk mindent és elszámolunk mindenről. A lényeg az, hogy elmondhassuk:

Ugy éltem, hogy életemet
Visszaélni nem bánnám,
Ugy éltem, hogy életemet
Végezni nem fájlalnám.
(Életfilozófia.)

De mindez csak töredék ezüstszilánk Berzsenyi Dániel költői egyéniségének vallási oldaláról. Művészi csiszolású, kristálytiszta tükörkép a vallási költészet örök remekében, a Fohászkodásban áll előttünk. A keresztet hurdozott, viharosapdosott vándor áthalad mély szakadékokon, borzongató halotti földeken, siralmak temetőkertjein, kezében viszi vergődő véres szivét száz gyötrelmével és ezer jajgató kérdésével. Azután megérkezik a megnyugvás templomának a küszöbére. Meglátja a nagy makrokozmosz és a parányi mikrokozmosz rejtélyeinek a megoldását. Keletkezés és elmulás, élet és halál, munka és könnyhullatás, valóság és remény csendes harmoniába olvadnak. És mindez azért, mert Isten áll a megnyugvás templomának szentélyében s az ember térdel az oltár lépcsőjén: »Buzgón leomlom szined előtt, Dicső!«

Berzsenyi Dániel költői egyéniségének rajzából kiérezzük jelentősége nagyságát és annak magyarázatát.

Bizonyságot tesz róla saját kora, melynek legkiválóbb szellemi nagyságai közé emelkedett. Mindig tiszta érzelmek lantosa volt, fenséges igazságok prófétája, ki drága kincsekkel gazdagitotta saját nemzetét.

Bizonyságot tesz róla az irodalomtörténet is. Megállapitja, hogy kinőtt saját kora időhatáraiból. A nemzeti irodalom organikus fejlődése láncszemeként beilleszkedett az irodalom szélesen hömpölygő organizmusába s a jövendő fejlődés lehetőségét rejtette magában. Berzsenyi Dániel nem tartozik a lezárt irodalmi nagyságok sorába. Nem ködbe temetkezett napsugár, nem szétrobbant csillag semmisegbe vesző fénye. Van folytatása. Lelke későbbi idők televényföldje. Költészete jövendő inditások, uj fejlődések, művészeti, költői nyitott gazdagodások forrása.

Megszólal a nemzet históriája is s azt mondja: Berzsenyi Dániel a magyar nemzet egy kihasitott eleven darabja. A nemzeti mult, jelen és jövendő egy elutasithatatlan alkotórésze.

A nemzet szivét nagy emberek keblébe rejti az Isten. Mindegyikben elhelyez egy-egy darabkát, mely magában dolgozza az egész sziv minden fájdalmát, minden vágyát és minden örömét. Ez a darabka sziv gondolatolvasóvá teszi a költőt: megérzi a nemzet elrejtett egyéniségét s meglátja a reménység bölcsőben ringatott legszentebb nemzeti eszméket. Apostollá teszi, elfelejti önmagát s csak nemzetét látja; hevületben égő lelkébe zárja a nemzeti ideált, beszédes ajakkal, kemény energiával, verejtékezve, sirva, imadkozva dolgozik annak megvalósitásáért. Prófétává teszi: lelkek és egek jeleiből prófétáló szent emberré, ki megérzi sötét éjszakák surranó jöttét s a késón pirkanó hajnalhasadás igéretét, rombol, hogy épitsen, sebet szaggat, hogy gyógyitson, véresre korbácsol, hogy gyalázata után sirva csókolhassa le a nemzet arcáról a szégyen könnyeit. Az ilyen költő többet jelent egy embernél és többet jelent minden más költőnél. Az ilyen költő a nemzet egy eleven része, lelkének sugárzása, ideáljainak papja, oltártüzének fellobbanó lángolása, égő lelkiismeretének felviharzó zugása.

Elmulhatik-e az ilyen próféta költő?

Elrejtheti-e Berzsenyi Dánielt a niklai lankás temető domb?

Az enyészet szikláján szétpaskolhatta a daltermő életet a halál. Száguldó idő vaskörme forgácsokra téphette lantjának finom erezésű fáját s a viharszél hátára vethette foszlányokra szaggatott, ernyedt hurjait. Változhatik az idő s az idővel együtt változhatik az izlés. Mirtus és amarant szigetekről eltűnhetnek a táncoló Hórák és a nevető Napaeák, Helikon leányai félbehagyhatják álmaik tündérligetének himzését. De a szétpaskolt lant elernyedt hurjai közül tovább száll egy örök melódia, a nemzet megmaradó lelke.

Berzsenyi Dánielnek csak teste pihen a niklai temetőben. Lelke, mint láthatatlan érc-szobor ma is fennáll a Sághegy tetején és könnyes szemekkel vigyázza nemzetét. Azután lassan elindul s láthatatlanul bejárja a feldult országot. Megáll a városok forgatagában, emberek tülekedésében, falvak egyszerű hazeresze alatt. Nézi a társas életet, a kulturá, politika mezőit, az ujságokat, könyveket, figyeli a közéletet, emberek beszédét, egymáshoz való viszonyát.

Azután megkérdezi lélekbe markoló szóval: Mi a magyar most?

Nézi: Nem áll-e ez a szerencsétlen nép ma is a visszavonás tüzében?

Megkérdezi: Nem szült-e megint gyáva nyulat Nubia párduca?

Azután kiegyenesedik, óriássá növekszik szellemalakja mint égbe tornyosuló felhő; ragyogóvá magasztosul, mint éjszakát verő tűzoszlop fáklya s prófétai szavát belekiáltja a magyar lelkiismeretbe: Minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs!

A tiszta erkölcs és kiművelt nemzeti egyéniség, ez az igazi élet, a magyar jövendő!

Költészete kincsein kivül Berzsenyi Dániel még egy tündér-ajándékot hagyott reánk. A nemzet szivének azt az egy égető vércseppjét, mely egykor ráhullott az ő szivére s felbugyogtatta belőle a nemzeti érzés tiszta forrásvizeit. Hulljon szivünkre ez a drága, égető vércsepp s tanitson nemzetünk szeretetére, tanitson megbecsülni mindent, mi a nemzet jövendőjét szolgálja.

Az életét áldozó prófétaköltőnek pedig fizessünk lélekkel és élettel. Születése százötvenedik évfordulóján tavaszi virág helyett tegyük bölcsőjére a fogadalom szerfaágát: Tanits, mi tanulunk! Vezess, mi követünk!

HOTEL PENSIONE METROPOLE ABBAZIA
[illegible] A [illegible] legszebb pontján. [illegible]
és [illegible] A fürdőhely centrumában. Erkélyes szobák. és [illegible]
tulajdonának Táncterem. Kitűnő magyar, francia konyha. [illegible]
Árak 35 lirától.
Felvilágositásokkal szolgál:
VÁROSI IRODA
Budapest, Fabank V. [illegible] 21. [illegible] Telefon.

HIREK.

Névnap. Jándi Bernardin kormányfőtanácsos, apát csütörtökön tartotta névnapját, amely alkalommal az a nagyarányu tiszteletadás, amely a nemes lelkü főpap iránt a város közönsége részéről megnyilvánult, méltó volt az ünnepség emléséhez. Az ünnepséget a Katholikus Legényegylet szerenádja nyitotta meg szerdán este, ahol a Levente Egyesület kis csapat küldöttsége is megjelent és egy levente ifju rövid beszédben üdvözölte az egyesület diszelnökét. A Kath. Legényegylet nevében dr. Horváth Károly plebános, elnök szeretetteljes szavakban tolmácsolta az egyesületi tagok mélyen érzett szeretetét és ra-

gaszkodását az egyesület hathatos védnökének, kérve eddigi támogatását és jóindulatát részükre továbbra is. Az ünnepelt szivének egész melegével áthatott magas szárnyalású beszédet intézett mindkét egyesület megjelent tagjaihoz, biztositván azokat, hogy egész élete működését, ugy mint eddig is e nemes, hazafias és vallásos célt szolgáló testületek, fejlesztésére és boldogitására fogja forditani s a tagokat ezirányu kötelességek teljesitésére buzditotta. Csütörtökön délelőtt a különböző egyesületek küldöttségei, valamint a város előkelőségei, barátai és tisztelői teljes számban keresték fel az ünnepelt főpapot vallaskülömbség nélkül, hogy kifejezésre juttassák jókivánataikat és ragaszkodásukat, amit kedves fogadtatással viszonzott vendégeinek és megvendégelte őket. A tisztelgők soraiban látiuk: a pápai kath. főgimnázium küldöttségét, a kerületi plebánosokat, a Mária kongregáció küldöttségét, tanitói testületek, apácák, polg. fiuiskolai tanárokat, cserkészeket testületileg Fébert Lajos cserkészparancsnokkal élükön, a város és hivatalok vezetőit, vasutasok küldöttséget stb. Mi pedig e helyről csatlakozunk az üdvözlők csokrához egy virágszállal s kivanjuk, hogy az apát ur őméltóságát az isteni gondviselés tartsa, éltesse Isten, Haza és Egyház dicsőségére, városunk diszére igen soká.

Zárdai növendékek előadása. Valahányszor eddig is a zárdai növendékek előadást produkaltak, azt mindenkor nagy érdeklődés kisérte. Elég garancia a sikerre a tisztelendő Nővérek által betanitott szebbnél szebb látványos darabok. Most ismét előadásra készülnek a növendékek, még pedig két estén, junius 2 és 3-án külön-külön műsorral. Az előadást a polgári fiuiskola tornatermében tartják mindkét napon este a órai kezdettel, 20 és 15 ezer koronás belépődijak mellett. A junius 2-iki estély műsora: Imádkozzunk a hazáért, énekli a kar. Schneeglökchen, zongorán játsza Lengyel Évi. Mazurka des Patineuses, zongrán játsza Lengyel Ibolya. A kávés néninék, előadják a polgári IV. o. növendékek. Im flügelkleide, zongorán előadják Hochholczer M., Károlyi E. és Csanyi I. Angyal tánc. Sonatine Patotique, zongorán előadja Zsigmond Ilona. Rotköppchen, zongrán előadják Hochholczer I., Zsigmond M. és Tibor E. Tündérek a földön daljáték, előadják az elemi iskola növendékei. L'Innocence, zongorán előadja Karolyi Erzsébet. Élőkép. — A junius 3-iki estély műsora: Imádkozzunk a hazáért, énekli a kar. A cigánybáró, zongorán előadják Sárközy I., Molnár J. és Vincze S. Früchlingsglocken, zongorán előadják Papp E., Schramm V. és Wölfinger I. Angyaltánc. Der Wanderer, zongoran előadja Zsigmond I. Der lustiege Krieg, zongorán előadják Csoma Iren és Matild. Az elveszett aranyvirág daljáték előadják a polg. iskola növendékei. Kranskäpichen, zongoran előadják Hochholczer M., Karolyi E. és Csanyi I. Nem, nem, soha! élőképben. Rákóczi induló, zongorán előadja Zsigmond I. és Karolyi E. A pompásan összeállitott műsorban a zongoraszámok elsőrendüek, a daljatékok megkapók, a kedves kis élénk előadások pedig nagy tetszésre hangolják a hallgatóságot. Junius 1 én mindkét napi műsor együttesen adatik le a gyermekeknek, akik ezen előadásra 3000 korona belépődijat fizetnek. A többi előadásokon gyermekek is a rendes helyárakat fizetik. Az előadásokon a helyek nem számozottak, ezért aki előbb jön, előbbre ülhet. A terem fél 7 órakor nyittatik ki. Az előadás tiszta jövedelmét az iskola hiányos berendezésének pótlására forditják, miért is felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Mozgalom a falusi lakasépités sürgős megindítasára. A kormány mint ismeretes, négy éven keresztül 5 millió arany koronát állit be a költségvetésbe abból a célból, hogy a házhelyhez jutott kis emberek épitkezését elősegitse. Ezt az akciót a Falu Szövetség bonyolitja le. Diosadi Bodó János, a Faluszövetség ügyvezető igazgatója a következőképen nyilatkozott az épitkezések ügyéről: a Faluszövetség a kormánynál lépést fog tenni a tekintetben, hogy változtassa meg a pénzügyminisztériumnak azt a kikötését, kikötését, hogy csak azok részesittethetők kölcsönben ennek az akciónak során, akik már telekkönyvi tulajdonosai a kiutalt uj házhelynek. Ez a kikötés ugyanis nagyon megnehezitené az épitkezéseket, mert a házhelyhez jutottak 95 százalékanál a biróság egyelőre csupán évi haszonbér összeget állapitott ~~meg és a~~ házhely megváltasi árát meg sem határozta. Azt kérjük a kormánytól, hogy biztositék szempontjából elegendő legyen az Országos Földbirtok Rendező Biróság kiutalása és a házhely birtokba vétele ahhoz, hogy a kivánt természetbeli anyagokat az épitkezéshez megkaphassák. Az épitkezési akció műszaki részét a Kislakásépitő Szövetkezet bonyolitja le. Sajnálattal kell azonban megallapitanom, hogy a Kislakásépitő Szövetkezet ezt a rábizott feladatot lassan végzi és még mindig késik a fatelepek felállitása. Elfogunk tehát jarni a kormánynál, tegye lehetővé, hogy olyan helyeken, ahol helyi beszerzés alapján a kivánt faanyag megfelelően beszerezhető, a rendelkezésre álló alapból a felmerülő költségek fedezhetők legyenek és mellőzhető legyen a körzeti fatelepek felállitása. Számos olyan vidékről tudunk, ahol a téglagyárak munka nélkül állanak és a környékbeli szegény nép ettől a munkaalkalomtól elesik. Ha az építési hiteleket könnyebben kiadhatjuk és a téglagyárak megrendeléshez jutnak, a munkanélküliek közül igen sok ember juthat keresethez. Az épitkezések gyors lebonyolitasa tehát sokkal inkább biztositottnak tekinthető, ha lehetővé teszik a helyi beszerzést. Ezt ugy képzelném, hogy bizottságok eszközölnék egyes községekben a beszerzést hatósági ellenőrzés mellett. Meg vagyok róla győződve, hogy a kormány nem fog elzárkózni a Faluszövetség kérése elől, megváltoztatja a gyakorlati életnek megfelelően az eredeti tervet és még a nyár folyamán nagyobb mértékben megindulhatnak az épitkezések a falvakban.

ÉPÜLETFA

Hornyolt cserép, géptégla, kutgyűrű, cementlap

Épittetők figyelmébe!

Van szerencsém a t. épitő közönség szives tudomására adni, hogy gyáramban az átalakitási munkálatokat befejeztem és üzememet újra megindítottam. Az eddig is elismert jó minőségű hornyolt cserép és géptégla gyártmányaimat az ujabb berendezéssel még jobban tökéletesitettem. Cementáru gyaramat a legmodernebb eszközökkel kiegészitettem. Allandóan raktáron tartok mindennemű épületfát, cementet és meszet, igy telepemen tetőtől az alapig legjobb minőségben és legolcsóbb árban mindennemű épitési anyag kapható. Kitünő minőségű külföldi és belföldi szeneket cséplési célra, eredeti gyári arban vaggon tételekben, kedvező fizetési feltételekkel szállitok.

WITTMANN ANDOR hornyolt cserép, géptégla és cementárugyára, épület, tüzifa, cement, mész és szénkeresk.

Celldömölk. Iroda: Erzsébet-ucca. Telefon: 12. Fatelep: Sági-u. Tel. 34.

A M. Kir. Államsorsjáték sorsjegyeit a társadalom nagy szeretettel karolja fel, mert olcsóságával lehetővé teszi, hogy mindenki megveheti és ezáltal egész sereg emberbarati intézmeny nemes céljait elősegitheti. Az államsorsjáték jövedelmét ugyanis állam közhasznu es jótékony célokra forditja és igy mindenki, aki sorsjegyet vásárol, nemcsak a maga szerencséjének esélyeit szolgálja, mert husz ezer koronáért több mint 100 millió korona készpénzt nyerhet, hanem a szegénység és nyomoruság enyhitéséhez is hozzájarul. Az államsorsjátékot a budapesti székesfővárosi pénzügyigazgatóság lottóosztálya rendezi.

A szőlő peronoszpórája és a szőlőmoly elleni védekezést ismerteti a Növényvédelem májusi száma. Érdekes cikkeket közöl a virágok trágyázásáról, a lucernabogarakról, a dinnye, tök, ugorka legfontosabb betegségeiről, a májusi zöldségápolási munkákról. Kitanit a helyes kerti öntözésre, a férges alma elleni védekezésre, a levéltetvek leküzdésére, a gyümölcsfák öntözéssel összekötött trágyázására, a kendermagbogár, a hangya, a csigák és a köszméte zöld herőyójának az irtására. Ismerteti a gyümölcsfák termőképessége és a nyesés közti összefüggést, a rothadó anyagok szerepét a gyümölcsösben, a virágok eredeti szinben való konzerválását stb. A feltünő olcsó, izléses kiállitású szaklapból a kiadóhivatal (Budapest, Rákóczi-ut 51. IV. 5.) kivánatra díjtalanul küld mutatványszámot.

Steinhardt Géza a budapesti »Kiskomedia« szinház társigazgatója, egyik legtehetségesebb és legnépszerűbb magyar komikusunk társulatával szerdán este a Griff szállodában Celldömölkön előadást tartott. A kedélyes estén megjelent kevés számu közönség Steinhardt kupléinak és alakitásainak sokat kacagott.

Tűz Alsóságon. Vasárnap este Alsóságon tűz ütött ki, de mire az tovább harapódzhatott volna, a megjelent környékbeli tüzoltók eloltották. Három pajta égett le takarmánnyal és több gazdasági eszköz lett a tűz martalékává.

Pünkösd sportja. A pünkösdi ünnepek is meghozták a sportpártoló közönség részére a szórakozást, amennyiben mindkét napra elsőrendű attrakció igérkezik. Vasárnap a pápai F. C. lesz a vendége a Törekvésnek 4 órakor. A PFC az alosztály jogos aspiránsa, aki ugyan jelenleg a II. helyen áll az ARAK mögött, vele egyenlő pontszammal, viszont kevesebb mérkőzéssel. A PFC erőssége a csatársora és a halfsora, mig a közvetlen védelme bizonytalan. A Törekvés az utóbbi időben nagyon feljavult és bebizonyitotta, hogy tud méltó ellenfél is lenni, mindamellett nem hisszük, hogy a PFC kisgolarányu győzelmét megakadályozza. Hétfőn a székesfehérvári Husos-okat látja vendégül a CSE. A Husosok elég jó játékerőt képviselnek, különösen a közvetlen védelme. Legszebb teljesitménye az idén az volt, hogy az ARAK-al döntetlenül játszott, mig a PFC-et a mult vasárnap 2:1 arányban megverte. A CSE fáradt, letört csapat benyomását kelti, amit a mult vasárnapi versenyen is alkalmunk volt megfigyelni, annak dacara, hogy győzött. Ha a CSE. játékosaiból a szokásos tűz és lelkesedés elmarad, akkor a fehérváriaké a győzelem.

A kemenesmihályfai ifjuság e hó 9 én este alapos betanulás és felkészültséggel az Igmándi kispap c. népszinművet adta elő. Az esős idő dacára oly nagyszamu hallgatóság nézte végig a szép előadással bemutatott darabot, hogy a helyiség kicsinynek bizonyult. Mindvégig feszült figyelemmel kisérték a történendőket. Mihályfán már régen volt ilyen sikeres estély. Az előadás jelentős anyagi eredménnyel is zárult és mindenki azzal a a gondolattal ment: kár, hogy vége van. — Tárgyilag állithatjuk a kemenesmihályfai műkedvelők játékáról, hogy az nagyon értelmes, természetes és meglepően kedves volt. Városi helyen sem volna egy ilyen gárdának munkássága, elismerésre számot tartó játéka idő és alkalomszerütlen, mivel jótékonycélra hoznak áldozatot különösen az előadók, a tul alacsony belépődijak ellenében a hallgatóság teljes kielégitéssel távozhatott. A fenti szinielőadás betanitása és megrendezése Papp István kántortanitó érdeme. Az előadás tiszta jövedelmét jótékonycélra forditják.

Öngyilkosság. Csóka József 21 éves fiatalember, mersevári lakós kedden délben atyjának házapadlásán a mestergerendára felakasztotta magát s meghalt. A megtartott orvosrendőri vizsgálat során megállapitást nyert, hogy a szerencsétlen fiatalember öngyilkosságot követett el, ami a zsebében talált levélből is kitünt, amelyben szüleitől és testvéreitől bucsuzott el. Hozzatartozói bemondása szerint szorgalmas, kötelességtudó fiu volt, aki batyjának karácsonykor történt el-

szálfozása óta buskomor volt, valószínűleg az okozta végzetes elhatározását.

Sportelőadás. A felépítendő magyar stadion javára folyó hó 27-én az Apollo mozgóban nagy sportelőadás tartatik, az Olimpiai Bizottság megbízásából a Törekvés Sportegylet rendezésével. Filmre kerülnek a párisi olimpiai versenyek számai u. m. vívás, úszás, evezés, rugbi, atlétika, a magyar-lengyel, uruguay-hollandia football mérkőzés 1600 méteres filmben, majd az »Amerika hőskora« című szenzációs filmdarab 2 részben 12 felvonásban. Verne Gyula »Észak Dél ellen« című regényéből veve, Lilian Fisch főszereplésével. Délután ifjusági előadások lesznek az iskolák részére, szintén az olimpiai versenyek filmre hozásával, valamint a »Székelyvér« című irredenta film lejátszásával. Tekintve a nemes célt, ezúton is felhívjuk a nagyközönség szives figyelmet. Jegyek elővételben kaphatók Zlehovszky Dezső divatáruker skedésében.

Forgács Rózsi kamaraszínháza Celldömölkön. A vallás és közoktatásügyi miniszter ur Forgács Rózsi kamaraelőadásainak nagy sikerére, melyet Budapesten jól szervezett és betanult társulatával eddig elért, a vidéken való kamaraelőadások tarthatására [illegible] engedélyt adott. És most körutján ellátogat Celldömölkre is és reszünk lesz egynéhány kiváló előadás keretében megismerni a világirodalom legkiválóbb iróinak müveit s stílszerű díszletekben szinre kerülnek: Turgenyev, Synge, Csehov, Schribe, Dumas pere, Max Halbe, továbbá modern magyar iróink közül Lakatos László, Vándor Kálmán és Fehér Jenő. A kamaraelőadások már folyó hó 28-án megkezdődnek és már 31-én be is fejeződnek. Celldömölk müértő közönsége mindig meltányolni tudta a müvészi törekvéseket és azt hiszük, hogy ez alkalommal is kiveszi részét a nemes kultura támogatásában. A társulat előljárói már városunkba küldte Neményi Lászlót, a bérletek eszközlésére, aki látogatást tesz a mindenkori szinházi bérlőközönségnél.

A Falu Szövetség traktorbeszerzési akciója. A közelgő csepleszi idényre való tekintettel egyre élénkebb érdeklődés mutatkozik a Faluszövetség kedvezményes áru traktorjai iránt. Tekintettel arra, hogy traktorok csak korlátolt számban állanak már rendelkezésre, célszerű na mindazok, akik vásárolni óhajtanak, ebbeli igényüket julius hó végéig bejelentik a Faluszövetségnél Budapest V. Zoltán-u. 8, mert későbben érkezett kérelmek nem vehetők figyelembe. Beszerezhető a hazai viszonyaink között bevált barmely gyártmányu traktor. Minden vásárolni akaró faluszövet-égi tag a saját maga és jotalloinak vagyoni viszonyáról községi elöljarósagi bizonyitványt tartozik beküldeni. A szallitás a kölcsel beérkezte után azonnal történik.

Fräulein noch in Deutschland sucht Stellung zu Kindern. Gefl. Zuschriften an die Expedition des Blattes

Pünkösdi királynő. A Szinhazi Élet szerkesztősége ma a Margit-szigeten az ország szép leányai közül pünkösdi királynőt választ, aki husz millio értékü kelengyét kap. Celldömölkről a választásra Tihanyi Mancika utazott fel, aki a város szineivel és cimerével diszitett szalaggal jelenik meg a müvészekből, irókból és szinészekből álló zsüri előtt, amely eldönti, hogy ki Magyarországon a legszebb leány. A pünkösdi királynőt Ripka Ferenc, Budapest főpolgarmestere koronazza meg.

Eljegyzés vendéglőben. A celldömölki Kolompár, Gyomra és Lakatos család összejövetelt tartott Kapuváron a Salamon vendéglőben, hogy megüljék az egyik Kolompár fiunak a Lakatos leánnyal való eljegyzését. Az idő gálás közben összevesztek és Gyomra megszurta az egyik Kolompár fiut, mire a masik Kolompár fiu fejszét ragadott és azzal fejbesujtotta Gyomrát. Gyomra a kórházban a halálával vivodik.

Leventék mulatsága Bobán. A bobai Levente Egyesület majus 23 és 24-én jotékonycélu mükedvelői előadást tart Soós János házában. Szinre kerül: »Kis muszkák« cimü vigjáték 3 felvonásban. Az előadások kezdete délután 4 órakor.

C. S. E. mukedvelő előadását nem a hirdetett napon junius 3-án, hanem junius 5-án (vasárnap) tartja meg a polgári iskola ujonnan berendezett tornatermében. A részletes müsor a falragaszokon.

Az ahonsági ipartanok temetkezési egyesülete az egyesület javára holnap este a Torma-féle vendéglőben tancmulatságot tart. Kezdete délután 4 órakor.

Rex Leopoldus idejéből való pénzt találtak. Mult szerdan az apátsági telken az utkeszito egyik munkas, névszerint Fuller János csákanya egy cserépedénybe csapott bele, melyből 104 darab nagyobb, 5 koronas nagyságu, 2 mm. vastag, 35 darab fillér nagyságu, 1 mm. vastagságu grünspanual befutott Lipót király korabeli ezüst pénz fordult ki. Az emberek nagy meglepetés fogta el az első pillanatban nem tudtak, mitevők legyenek a pénzzel. Azért azt elkezdték egymásközt szétosztogatni, kiki-már áruba is bocsátotta a neki jutott pénzt, a többiek pedig mutogattak finek-fanak, mig végre eljutott a hir a csendőség füleibe is. A csendőrség azonnal intézkedett a pénznek összeszedése végett és azt beszolgáltatta a főszolgabiroi hivatalnak. A főszolgabiróság a törvény értelmében majd elosztja a talált pénzt, még pedig egyharmad rész jut a találónak, egyharmad rész a földbirtokosnak és egyharmad rész pedig az állam tulajdonába kerül.

Vasúti menetrend.

1926. évi május hó 15-től.

Szombathely felől Czelldömölkre érkezik

gyorsvonat	9 17	indul	9·25
	17 33	»	17·44
személyvonat	4 49	»	4·59
»	14·25	»	14·40
» ez nem megy tovább	19 45		
»	23 25	»	23·37
Czell-Pápa között közl. teher-személy			5 30

Győr felől Czelldömölkre érkezik

gyorsvonat	11 10	indul	11·18
»	20·02	»	20 28
személyvonat	[illegible]	»	5·13
»	8·27	»	8 38
»	15·32	»	15·42

Czelldömölkről Székesfehér-Budapest indul 5·00

» Székesfehérvárra			9 30
			15 45
Székesfehérvár Czell érkezik			8·20
»			14·30
Budapestről		»	20·15
Czelldömölkről Zalaegerszegre indul			5 15
Tapolcára			10·00
Zalaegerszegre			19·00
Zalaegerszegről Czelldömölkre érkezik			8·00
Tapolcaról			15 35
Zalaegerszegről			21·25
Soproni-fele indul			3 25
»			9 20
»			16·02
Soproniból érkezik			8·32
»			14 32
»			18·00

Ma vasárnap a Moziban
bemutatásra kerül: a

A sátán éjszakája.

Holnap hétfőn

Százezrek bálványa

Előadások kezdete mindkét napon este fél 7 és fél 9-kor.

Eladó ház.

Celldömölkön egy jóforgalmu helyen levő sarok ház azonnal szabad kézből eladó, amely alkalmas bármi féle üzleti célra is. Cim a kiadóhivatalban.

Wellner Gyula
FOGÁSZATI
műtermát
Celldömölkre helyezte át.
Hollóy-tér 22. szám
alatt rendelkezésre áll a foghajban és foghiányban szenvedőknek. Található délelőtt 9—12-ig, délután 2—6 óráig.

231. sz. 1926. vhl.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. § a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a budapesti központi kir. járasbiróságnak 1926. évi 3270/1926. számu végzése következtében dr. Dénes Rezső ügyvéd által képviselt Schosberger Henrik budapesti bej. cég javára Horváth Sándor szabo janoshazai lakos alperes ellen 6,669.000 K a jar. erejéig 1926. évi április 20-án foganatositott együttes kielégitési végrehajtás utjan lefoglalt és 25.880.000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: különféle kész férfi és gyermekruhak, egy vizhatlan uj ponyva, egy nagy Singer varrógépből álló ingók nyilvanos árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a celldömölki kir. járásbiróság 1926. évi PK. 1040/1926. sz. végzése folytan 6 669 000 K tőkekövetelés ennek 1925. junius 12 napjaig járó 18% kamatai és eddig összesen 1,570.300 K birósag mar megállapitott költségek erejéig Janoshaza községben alperes tiszteletlyiségében leendő megtartasara 1926. május 31 napjának d. e. 9 órája határidőül kitüzetik és annhoz a venni szandékozok ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingosagok az 1881. évi LX. tc. 107. és 108. § ai értelmében keszpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat masok is le és felülfoglalattak és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. tc. 102. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Celldömölk, 1926. május 8.

Záborszky sk. kir. bir. végrehajtó.

Kertmegnyitás!

Griff-szállodám kedvelt kerthelyiségét 1926. évi junius hó 3-án (Urnapján) a sárvári 20 tagból álló tüzoltó-zenekar

hangversenye

mellett ünnepélyesen megnyitom.

Kezdete délután 5 órakor. Belépődij 10.000 korona.

A zenekar megérkezés után a vasut előtt, délután 4 órakor pedig a Szentháromság téren

TÉRZENÉT AD.

Kitünő ételek és jégbehütött italok. Tánc reggelig!

Elsőrendü tekepálya áll a vendégek rendelkezésére. A n. é. közönség szives látogatasát kér:

Geller József
Griff-szállodás.

Butorozott szóba

kényesebb igényü urnak kiadó junius 1-re. Cim a kiadóhivatalban.

Borajánlat.

Ne higyjen a mangzatos cimeknek, akik nem mernek saját nevükkel a közönség elé lépni. Mostanában a divatos, sokat igérő, de kevesek alá cimeket keresik. Ön a saját becsületes cégem alatt szállitok Önnek természetes, jóizu fajborokat a következő árak mellett:

% Rizling különleges édeskés	6000 K
»Muskotály, kellemes, illatos, erős	6500 »
» Ezerjó, jóizü asztali bor	5000 »
» Mézes fehér	4500 »
» Siller, kozkedvelt italu	4500 »
» Vörös burgundi, édeskés	5000 »

Ü-bor literenkint 1000 K-val drágább.

Az árak Gyöngyösön vasutra szállitva, utánvét mellett küldendők. Hordókat kölcsönzök, melyek 30 nap multa bérmentve visszaküldendők. Megrendelések 50 literről feljebb eszközölhetők. Legalább 500 liter rendelésnél 5 százalék engedményt adok. — Szolid termelői árak.

Tapsos próbamegrendelést!

Szabó Gyula borpincekezelő
Gyöngyös, 93-ik

Kertészkedők!

1 darab, nagyon erős sollingeni kerti olló 45.000 K.
1 darab »Dresden modell« oltó kés 40.000 K.

1 drb. Solingen kacor	60.000 K
1 drb. Kunde-féle kacor	90.000 K
1 drb. Kerti fürész	40.000 K

Feltünő olcsó árak a legjobb solingeni szabó ollókban!

8	9	10	11	12
55.000,	75.000,	100.000,	130.000,	160.000

Dusan felszerelt acélárú raktáromból példaképen közlök még néhány igen olcsó árat

1 drb. garantált jóminőségü nullás hajvágógép 65.000 K.
1 drb. prima solingeni 3 mm. hajvágógép 70.000 K
1 drb. prima solingeni borotva 50.000
1 drb. házi olló 13 17 18 cm. 80.000

Szabó sollingeni áru! Pontos kiszolgálás!

Kiváló tisztelettel
LANGSAMICS VENDEL, Szombathely.
Ferenc-rend épülete.

Lakóház árverés.

Celldömölkön a Sági-uccában, a Breier fakereskedés mellett, ujonnan épült modern

lakóház

1926. évi május hó 27-én délután 1 órakor, elköltözés miatt, nyilvános önkéntes árverésen a legtöbbet igérőnek eladatik. Árverési feltételek bármikor megtudhatók a helyszinen, Hoffmann Sándor háztulajdonosnál. Vétel esetén a ház esetleg azonnal is elfoglalható.

Kiadóvonal vadszőrmő gyógynövényt vesz, gyüjtéshez utasitást ad Szt. György drogéria Celldömölkön.

DELEJ-SÓ

Rádió aktiv! — Kitünő hatásu!

Ózondus ásványi sók, kén, vas és szénsav tartalommal, **köszvény, rheuma, csuz, ideggyengeség, fáradság, testi fájdalmak** stb. ellen. Egy nagy csomag ára használati utasitással 20.000 kor. Kapható: **Patikában, Drogériában.** — Főraktár: Szlávik Leó gyógyszerész Budapest, VIII. Szeszgyár-ucca 1. szám. Telefon: J. 81—71. **Egyedül a »Delej-só« valódi, patikó védjeggyel.** Óvakodjunk a silány utánzatoktól.

Eladó föld.

Külövat határában eladó jóminőségü 52.000 négyszögöl szántó és rét, vasuthoz közel, országut mellett. Érdeklődők forduljanak dr. Pletnits Ferenc ügyvéd urhoz Celldömölkön

Eladó házhely-telek.

Celldömölkön, a Lessinger fakereskedés tőszomszédságában levő 300 négyszögöl házhely-telek bekeritve, azonnal olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Szobafestéseket

a legujabb mintákkal, ajtók, ablakok és Dutorok festését és fényezését a legjobb anyagból olcsó áron készíti

Lalics Milán

szobafestő és mázoló Celldömölk, Nemesdömölki-ucca 5.

Munkálatokat vidéken is vállal.

Egy ügyes fiut tanonczul felvesz.

10 kat. hold prima

szántóföld

termessel (vagy anélkül is) a celldömölki határba folyó évi május hó hó 30-án d. u. 2 órakor dr. Tompa Sándor celldömölki ügyvéd irodájában nyilvános árverésen eladó. Bővebbet fentebbi ügyvédnél.

Pénzt takarit,

ha a fáradságot nem sajnálja és átutazik **Pápára**

Altmann Bernát

angol ruha áruházába Pápa, Kossuth Lajos-ucca 9, **ahol kész férfi és fiu ruhákat, legujabb női felöltőket, esőkabátokat, és divatszöveteket vásárolhat**

Óriási választék

és a kész árunak vegyeszáltitása folytán az árak 20 százalékkal leszallitak.

Meghivás.

A KEMENESALJAI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNY T. t. részvényesei 1926. évi junius hó 5-én d. u. fél 3 órakor Celldömölkön a Takarékpénztár saját házában levő üzlethelyiségében tartandó

rendkivüli közgyülésére

tisztelettel meghivatnak.

NAPIREND:

1. Ülési elnök és 2 jegyzőkönyv hitelesitő választása.
2. Az igazgatóság javaslata a jelenlegi 50.000 Pengő (625 millió korona) alaptőkének 100.000 Pengő (1,250.000.000 koronára) való felemelése tárgyában.
3. Az alapszabályok 4. §-ának módositása.

Celldömölk, 1926. évi május hó 4-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet. Az alapszabályok 33. §-a értelmében szavazatra minden részvényes jogositott, azonban csak akkor, ha azon részvény, melynek alapján szavazati jogát gyakorolni kivánja, a még le nem járt szelvényekkel ellátva a közgyülést 3 nappal megelőző nap déli 12 óráig az intézet pénztárával, vagy Szombathelyen a Szombathelyi Takarékpénztárnál letétetett, vagy ha a részvény az intézetnél tiszti óvadékul, vagy megőrzés végett már korábban letétbe helyeztetett.

Nyomatott Dinkgrave Nándor vállalatában bérmentesitett könyvnyomdájában, Celldömölk.